

TURUN YLIOPISTO

Lääketieteellinen tiedekunta, kliininen laitos

LINDAHL, JOONAS: Polviluksaatioihin liittyvien peroneus- ja tibialishermovammojen diagnostiikka, vaikeusaste ja toipumisennuste

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 14 sivua.

Ortopedia ja traumatologia

Maaliskuu 2018

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Tiivistelmä

Polviluksaatiolla tarkoitetaan polvinivelen sijoiltaanmenoa, jossa sääriluu luksoituu suhteessa reisiluuhun ja aiheuttaa nivelen tukirakenteiden sekä niveltä ympäröivien pehmytkudosten vaurion. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää polviluksaatioon liittyvien peroneus- ja tibialishermovammojen yleisyys, vaikeusaste ja toipumisennuste sekä hermovammoja ennustavat tekijät.

Tutkimusaineiston muodostivat kaikki Töölön sairaalassa vuosina 2004-2014 hoidetut polviluksaatiopotilaat, joilla todettiin hermovamma. Polvivamma määritettiin polviluksaatioksi, mikäli vähintään yksi seuraavista kolmesta kriteeristä täyttyi: 1) röntgenkuvassa todettiin polvinivelen luksaatio, 2) kliinisesti todettiin polvinivelen luksaatio, joka reponoitiin ennen kuvantamista tai 3) todettiin molempien ristisiteiden repeämä. Polviluksaatiot luokiteltiin revenneiden ligamenttirakenteiden perusteella käyttäen Schenkin (1994) ja Wascherin (1997) luokitusta. Hermovamman vaikeusaste määritettiin lihasfunktion aleneman perusteella kuusiportaisella (0-5) Medical Research Council (MRC) -asteikolla. Hermovamman toipuminen ja polven toiminnallinen tulos arvioitiin keskimäärin 8,1 (2 - 13) vuotta tapaturmasta.

Tutkittuna ajanjaksona hoidettiin 149 polviluksaatiopotilasta, joista 33:lla (22 %) todettiin hermovamma. Kaikilla hermovamman saaneilla todettiin peroneushermon vamma ja kahdeksalla (5,4 %) diagnosoitiin lisäksi tibialishermon vamma. Täydellinen peroneuspareesi oli yleisin hermovammatyyppi (25/33, 76 %). Näistä noin puolella (52 %) nilkan dorsifleksiovoima toipui painovoiman voittavalle tasolle (MRC \geq 3). Osittainen peroneusvamma todettiin 8:lla (24 %), joista kaikilla seuratuilla nilkan dorsifleksiovoima toipui normaalitasolle. Tibialishermon vamma luokiteltiin kolmella potilaalla täydelliseksi ja viidellä osittaiseksi. Polvi oli vamman jälkeen luksaatioissa 61 %:lla ja lopuilla polvi reponoitiin spontaanisti. Kaikilla oli vähintään kolmen pääligamentin repeämä ja yleisin luksaatiotyyppi oli KDIIL. Kolmasosalla oli lisäksi kirurgista hoitoa vaatinut verisuonivamma.

Polviluksaatiot ovat suhteellisen harvinaisia vammoja. Tyyppipotilas oli nuori mies. Peroneushermovammojen esiintyvyyttä oli 22 % ja tibialishermovammojen 5,4 %. Toipumisennuste osittaisissa hermovammoissa oli hyvä ja täydellisistä peroneuspareeseista lähes joka toinen toipui hyvälle (MRC \geq 3) toiminnalliselle tasolle. Polviluksaatioilla on suuri spontaani repositiotaipumus, joka voi johtaa vamman aliarviointiin. Mikäli polviluksaatioon liittyy hermovamma, tulee erityisesti näissä tapauksissa epäillä myös verisuonivammaa. Polviluksaatio ja sen epäily on indikaatio lähettää potilas viivytyksettä päivystävään sairaalaan tutkimuksiin ja seurantaan.

Asiasanat: Polviluksaatio, hermovamma, peroneushermovamma, tibialishermovamma